17. štev. V Ljubljani, dne 1. septembra 1900. X. leto.

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vprašanja naše kmetije!

IX.

O kmetu se govori, da je rad samsvoj, da se ne druži rad. Ponosen stoji sredi svoje lastnine, če se mu dobro godi, ne briga se za drugo, ko za svoje gospodarstvo. Ta lastnost, ta individualizem tega človeka ga rada spremlja v vsem, kar počne. Rad sicer sosedu pomaga, nevoščljiv ni. Vsem kmetom isto solnce sije, isti dež rosi. Tu ni konkurence, kakor pri meščanstvu, tedaj tudi ne grde zavidljivosti. Ali da bi se le dva večja kmeta složila v skupnem delu, kakor to meščani delajo, če vidijo, da eden za-se kaj ne zmore, tega ne najdemo. Socijalisti, ki strmljijo po skupnosti zemlje in druzih proizvajajočih sredstvih, imajo s tem možem težaven posel in jezni ga imenujejo »antikolektivistično kmetsko bučo.«

Ali novo gospodarstvo uči tudi tega kmeta drugih molitvic. Skrb za življenje, za ohranitev kmetije gre tudi kmetu do živega in tedaj tudi uvideva, da se mu je, kakor meščanskemu rokodelcu, trgovcu družiti, da je v obrtni združitvi neka moč, pomoč, ki dosti kmetiji koristiti zamore. Tako daleč še ne hodijo kmeti nikjer, da bi vse svoje delo skupno opravljali in skupno pridelano uživali, ali skupni pridelek po meri posameznega dela razdelili. V Ameriki je nekaj takih kmetskih združevanj bilo, ki so začetkoma dobro uspevale, se pa razdrla, ko so bogata postala in se niso družabniki zaradi razdelitve profita zjediniti mogli. Na Angleškem je pred 100 leti neki veleposestnik na svojem velikem posestvu tako združenje kmetskih delavcev uredil, ki je lepo uspevalo. Le žal, da je bil lastnik tega posestva kvartač in je potem vse zapravil. Ali kmeti so v drugi polovici ravno minolega stoletja povsod v Evropi kmetijske družbe osnovali, katere imajo za nakup semen, umetnih gnojil, dreves, rejne živine skrbeti ter napotiti po nauku boljše kmetijstvo. Take družbe so nastale začetkoma brez državne pomoči, zdaj pa jih tudi državne vlade podpirajo. Taka družba je naša kranj. kmetijska družba, katero in nje premoženje so hoteli vlani naši duhovniki v svoje roke dobiti. Tudi slovenski kmet že v novem gospodarstvu sprevida, da mora popustiti svojo individualnost, samosvojnost, in da se mora družiti vsaj tako, da bo kako društvo ustanovil, ki bode njegove koristi zasledovalo, ki bode vladam reklo, česa kmetu treba ter državni denar klicalo na pomoč.

Meščanski obrti nimajo še zdaj tem kmetijskim družbam jednakih družb, kakor so te kmetijske na stran postaviti, slovenski celo ne. Naj se pouk iz tega vzame, da se dá iz slov. kmeta, ki je v svoji kranjski kmetijski družbi si ustvaril tako krasno zastopstvo svojih interesov, kaj napraviti, ter da ni obupati. Le na pravi strani ga je prijeti in on stoji za stvar, ki se mu dobra vidi, trdno. On ima veliko šolo trpljenja, groznega trpljenja za sabo; v jednem stoletji (16. stoletje) je trikrat moral za gorjačo zgrabiti.

Iz te kmetijske družbe in njenih kmet. podružnic naj se naprej kmet organizira. Farovški imajo v vsakem farovžu po dva agitatorja klerikalne organizacije, kmetske podružnice naj bodo kmetom njihova organizacija, v kateri naj oni govorijo, ker se jih drugod ne dopušča do besede in kmalo bodo isto tudi drugod imeli. Tukaj v teh kmečkih podružnicah in vsej kmetijski družbi se naj tudi pokaže naš plemič-veleposestnik, če je še kaj vreden kot kmet in rojak, da ni le kak penzijoniran uradnik, ki sirka od prosa ne ve ločiti, ali človek, ki pred najzadnjim nemškim ali laškim točarjem poklekne! — Mali narod smo, ali pred slov. kmeti se naj odkrije naš plemič in meščan. V zgodovini teh kmetov so zarezane, zasekane vse neusmiljenosti prejšnjih časov, tega človeka je klada, je najtrpkejša tlaka železnega napravila na telesu, bistrega na duhu; vsaj kar Slovenstvo duhovitega v učenih strokah ima, je po večje ta kmet izredil. Še kakega Šveglja da slov. kmet v Avstriji, da slavne odrasle avstr. Nemce ravna. In ta kmet je največje boje srednjega veka, proti Turkom, s svojim grajščakom sam izvojeval. — Iz teh kmetijskih družb so nastale drugod zastopstva kmetij za vso deželo, kmetijske komore, podobne onim obrtnikov, trgovcev, toda presegajoče iste v koristnem delovanju. Na Češkem je taka komora. Teh odbornikov, oziroma »odborov za kmetijsko kulturo«, ki je sestavljen iz najboljših kmetov cele dežele, drž. vlade ne morejo čez rame pogledati. Čehe je pa tudi danes med najboljše kmete v Avstriji šteti. Le škoda, da ima Češka še velikanska veleposestva. 1/4 vsega češkega sveta lastijo samo fideikomisi. Samo knez Schwarzenberg lasti 208.000 hektarov, torej skoraj 390.000 oralov zemlje, mej tem 177.000 hektarov češke zemlje. Kar pa še lastijo drugi češki veleposestniki! Nekateri ekonomi se bojijo, da postane Češka, kakor Irska brez kmetov, drugi pa upajo, da bo ta veleposetva češki kmet enkrat razbil in svoje delo na njih kot kmet razvil. Tudi slov. kmet bi lahko danes stal drugače, ko bi naši veleposestniki bili ugledni, času primerni kmeti, ali če bi jih nič ne bilo. V 100 letih, ko »belih mnihov Cistercijencev v temenški dolini na Dolenjskem ni bilo, postal je temenški kmet jeden najboljših na Slovenskem. Naša veleposestva veliko zemlje kmetu odtegujejo, to gre v stotisoče oralov. Če to zemljo naš kmet v svoje roke na način dobi, da bi ne mogel preveč zanjo plačati, potem nobeden kmetski Slovenec ne gre v Ameriko ali na Vestfalsko. Tega vprašanja se ne dotakne naše duhovenstvo, ki je baje slov. domoljubje v zakup vzelo. Že ve, zakaj ne. Je v žlahti z grajsko gospodo prejšnjih stoletij in upa, da se ista zopet vrne. Bo zlodja se za to v prilog kmeta brigalo. Če bi ta nebodi prav glede tega vprašanja vsaj miren bil! Ali tuje Cistercijence je to naše duhovenstvo zopet privleklo v temenško dolino ter tuje Kartajze v Št. Jernejsko okolico, in zlodi ve, če še ne bo nemškim Cistercijencem pridobilo veliko kostanjeviško grajščino! Avstr. vlade imajo pravico, isto prodati in te vlade so škofom na razpolaganje po noči in po dnevi. Okolo tritisoč oralov zemlje, lepe hrastove hoste je vmes. Izračunite koliko dobrih kmetij po 50 oralov bi na tem nekdaj meniškem kostanjeviškem svetu lahko živelo! Kdo tira Slovenca iz domovine v Ameriko, na Vestfalsko?

26. oktobra 1899 se je kranjski kmet v Ljubljani sešel. Tam se je štel, se je seznanil z druzimi sodeželami. Oklenivši se kmet družbe, je pokazal, da ve ceniti združevanje kmeta v svrho dosege gospodarskih koristi. Pri tej priliki je videl, da meščan pri tej družbi sodeluje, ter da se je tudi isti za njo v boj postavil. Meščan je s tem izjavil, da mu ni vse jedno, ako kmet slabo ali dobro izhaja. Slov. meščani so po večjem poleg obrta in trgovine kmeti; imajo svoja polja, travnike, vinograde. Morebiti so tudi oni veleposetniki, kateri spoznajo, da imajo s slov. kmetom iste interese; dne 26. okt. sprevidili so, da imajo dolžnosti napram manjši kmetiji in napram vsemu slov. gospodarstvu. Na podlagi naših kmetijskih družb in njenih podružnic bi se dala lepa, velekoristna organizacija našega kmetijstva uravnati.

Politični pregled.

Notranji položaj. Tekom prihodnjih dni je pričakovati važnih odločb. Vlada hoče sklicati državni zbor, zahteva pa zagotovilo, da Čehi brezpogojno opuste obštrukcijo. Ako se, kakor vse kaže, Čehi ne udajo, potem bo vlada posegla po izrednih sredstvih. Kaj se zgodi, tega še nihče ne ve. Morda se razpusti državni zbor, morda se uveljavi nov volilni red, morda nov opravilnik, morda se premeni ustava. Morda pa ostane vse pri starem in bo vlada izhajala brez državnega

zbora. Tekom prihodnjih 14 dni bomo že vedeli, pri čem da smo.

Balkan. Med Bolgarsko in Rumunsko je nastalo tako ostro nasprotje, da se je bilo že prav resno vojne bati. Rumuni trde, da so Bolgari pustili nekega rumunskega profesorja umoriti, in da so tudi kralju stregli po življenju, da bi provzročili na Balkanu vihar in pri tej priliki začeli revolucijo v Macedoniji. Največja nevarnost je sicer že minila, ali razmere so take, da lahko vsak dan kaj nastane.

Italija. Novi laški kralj vlada šele nekaj tednov, a že se je pokazalo, da je mož, ki neče hoditi po kolovozu dosedanje politike, ampak da hoče kreniti na nova pota. In kaže se, da na teh potih ne bo hodil roko v roki z Avstrijo. Kralj doslej tudi v najvažnejših svojih izjavah ni omenil trozveze, ki je vendar ost vse laške politike, in iz tega se sklepa, da zanjo ne mara, da se hoče približati le Rusiji, Nemčiji in Franciji, od Avstrije pa da se hoče ločiti.

Vojne v južni Afriki še dolgo ne bo pri kraju, zakaj Angleži kar nič niso napredovali, odkar so zavzeli Pretorijo. Zadnji so pač začeli neke operacije proti Burom, toda opravili niso ničesar in so se morali vrniti v Pretorijo.

Kitajska. Vojna s Kitajsko bo menda kmalu pri kraji. Združena armada je zavzela glavno mesto in oprostila poslanike. Tu in tam se sicer vrše še večji in manjši boji, ali začele so se že priprave za mirovna pogajanja.

Domače in razne novice.

Važno imenovanje. Dvorni svetnik pri deželni vladi kranjski gospod Šemrl je šel v pokoj. Na njegovo mesto je prišel iz ministrstva grof Andrej Šafgoč. Ta gospod, ki je že nekdaj služboval med nami in zna pravilno in dobro slovenski, seveda ni zapustil Dunaja le zaradi revnega dvornega svetništva v Ljubljani, nego je brez dvoma prevzel to mesto z zagotovilom, da postane danes ali jutri naslednik barona Heina. Gospod grof ni znan le kot vesten in dober uradnik nego tudi kot jako pobožen gospod. To je hvalevredna lastnost, upati pa je, da se iz te zasebne pobožnosti ne bo sčasoma razvilo kako klerikalstvo v javnem življenju, nego da bo gospod grof vedno pravičen in nepristranski uradnik.

Kdo komandira našega škofa? Veste, kdo? Farovške kuharice. To se je pokazalo v Rovtah nad Logatcem. V ondotnem farovžu gospoduje kuharica, ki je celo župnikovega očeta iz farovža pognala. Zdaj je tudi dosegla, da je bil občespoštovani kaplan, že 58 let star gospod, prestavljen nekam na Kočevsko, ker ni kuharici poljuboval umazanih rok in se celo upal reči, da veliko prijateljstvo, ki vlada mej župnikom in njegovo kuharico, ni ravno spodobno.

Častikraja — obsojena. Pri ljubljanski sodniji je bil te dni obsojen urednik duhovniškega lista »Domoljuba«, Ivan Rakovec, na 50 K ozir. 5 dni zapora, ker je kradel čast občespoštovanemu posestniku gosp. Ivanu Lampetu na Črnem vrhu pri Idriji.

Iz delovanja poljskega župnika Oče Kolar, župnik pri Devici Mariji v Polju, je časih sila energičen mož. Še stepel bi se, da le njegova obvelja. Vsaj tisti, ki ga dobro poznajo, so tega mnenja. Tako pripovedujejo, da je župnik Kolar nedavno tega pred cerkvijo napadel necega fanta in ga klofutal. Fant, ne bodi len, je pa tudi vzdignil roko in župniku vrnil zaušnico. Kakor rečeno, se to pripoveduje. Če je res, ne vemo. Še več. Pripovedujejo si ljudje, da je župnik Kolar necega Šuštarjevega fanta med pridigo na koru klofutal. Seveda tudi glede tega slučaja ne vemo, če je resničen. Govori se to pač po celi fari.

Penzijonist Vencajz, predsednik kontrobantarskega petjotarskega društva na Glincah, ima sicer precej trdo kožo in prenese marsikaj, naša zadnja notica ga je pa vendar tako zbodla, da nam je poslal »popravek«. Mož bi rad utajil, kar je občno znano, pa ne pojde. Njegov popravek se glasi: »Temeljem § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da priobčite v »Rodoljubu« sledeči popravek notice, priobčene v številki »Rodoljuba« z dne 18. avg. 1900: Ni res, da so mene poslali v penzijo. Res je marveč, da sem jaz sam prosil za vpokojenje. Ni res, da so me poslali v pokoj ker sem zanemarjal svojo službo. Res je marveč, da se mi v penzijskem dekretu izraža zahvala za trudapolno delovanje. Ni res, da sem osebno zapleten v preiskavo, ki teče proti vinogradniškemu društvu. Ni res, da sem se kdaj rotil, da ne bodem prej miroval, da bom pet kmetov z jednim klobukom k maši podil. — Ivan Vencajz c. kr. dež. sodnije svetnik v. p. in državni poslanec.« — No vidite g. Vencajz, čeprav tajite, je vendar vse to resnično, kar smo pisali in imamo dosti prič, ki to lahko dokažejo. Vi ste svojo službo tako zanemarjali, da se je radi tega povsod zabavljalo. Vi ste bili eden najstarejših svetnikov, in če bi bili svojo službo količkaj vestno opravljali, bi bili gotovo postali nadsvetnik. A namesto da ste postali nadsvetnik, ste morali iti v penzijo. Pravite, da ste sami prosili za vpokojenje. Kaj pak! A šele potem, ko so Vam višji gospodje rekli: Če ne greš sam, te bomo poslali. Pravite tudi, da niste osebno zapleteni v preiskavo, ki teče proti vinogradniškemu društvu. I, bežite no. Odborniki tega žalostnega društva so nam sami povedali, da ste vi v društvu postopali brez vednosti odbora, da ste naredili vse po svoji glavi, zato ste tudi Vi osebno odgovorni za društvo. In dalje kaj niste prosili, naj se preiskava ustavi? Ste, ste, pa finančna oblast je rekla: Ne boš. In ko je prišel ta odgovor, ste šli v penzijon! Kar se tiče Vaše izjave, da ne boste prej mirovali, da boste pet kmetov, z jednim klobukom k maši podili, so jo povedali kmetje sami. Ti Vas dobro pomnijo, ko ste bili še v Krškem, in ti so se tudi od smeha kar za trebuhe držali, ko ste Vi v Škocijanu govorili o čistosti sv. zakona.

Iz Šmarjete na Dolenjskem se nam piše. Naš župnik g. Zaman hoče žegnanje zvunaj cerkve odpraviti. Je škoda za denar, ljudstvo je revno. Praznoval je letos žegnanje nedeljo prej, kakor bi imelo biti. Drugo nedeljo je priporočal, naj gredo ljudje na kat. shod v Ljubljano. Naj se jih dosti oglasi, da bo g. župnik vagone naročil. Iz Ljubljane gremo potem na Gorenjsko k »Mariji pomagaj.« To se ne pravi denar trositi. Pa če bi še Gorenjci k nam po vino prihajali, skupili bi pri prodaji istega toliko, da bi lahko kaj potrosili po Gorenjskem. Ali tako je res škoda za denar. Bo le treba kje v sredini Dolenjske kako imenitno božjo pot ustvariti, da pojde cenejše. Ona na Bučki, kamor se hodijo Belokranjke spovedovat, ni za to. G. tamošnji župnik še živi, ne more še postati svetnik; ona v Čatežu pa nima dosti privlačne moči.

Kaplan Bezeljak, ki je svoj čas iz strahu pred kazensko obravnavo radi necega dejanja proti nravnosti, dezertiral v Ameriko, se je povrnil na Kranjsko. Kakor čujemo, se je dotična obravnava vršila te dni v Radečah.

Nekje mej Ljubljano in Borovnico je neki kaplan, ki sedaj nima službe, uganjal svinjarije, ki se v dostojnem listu ne dajo popisati. Kdor se za stvar zanima, izve lahko kaj več pri knezoškofijskem ordinarijatu. Vse ljudstvo od Preserja do Borovnice je ogorčeno. Stvar ima že sodnija v rokah.

Pri občinskih volitvah na Vrabčah pri Vipavi zmagala je narodno-napredna stranka. Tako gredo na Vipavskem klerikalci od poraza do poraza. Jedino še v dveh občinah na Vipavskem, t. j. v Šturijah in Budanjah so na krmilu klerikalci, a tudi v teh občinah bodo poraženi pri prihodnjih občinskih volitvah. Vipava bode v kratkem vsa narodno-napredna.

Cesarjeva 70letnica in škofov sprejem. Iz Osilnice nam pišejo: Od vseh strani širne Avstrije dohajajo poročila o slavnosti cesarjeve sedemdesetletnice. Povsod so bile na predvečer ali dan pozneje razsvetljave in drugo, v mirno spanje klerikalca speči Osilnici pa ljudstvo še vedelo ni, da je cesar 18. pr. m. praznoval svoj sedemdeseti rojstni dan. Da, niti običajni »Te Deum« se ni pel isti dan, niti v farni cerkvi, ampak v nedeljo pri neki oddaljeni podružnici. Pač pa so se delale priprave za sprejem škofa, ki nas je osrečil s svojo navzočnostjo 22. pr. m. In topiči so naznanjali prihod Njegove milosti, zvečer se je pa Osilnica blesketala v mnogobarvnih lučicah, da še nikoli tega. Gospod župnik je posvetil celo govoranco prihodu škofovemu in naznanil svojim ovčicam, da bodejo možje pobirali prispevke v pokritje stroškov za razsvetljavo i. dr. Torej na čast škofu, katerega bomo še toli- in tolikrat med seboj videli, še bolj pa čutili, se je streljalo, razsvetljevalo, pelo, v proslavo cesarjeve sedemdesetletnice se pa ni storilo od nobene strani niti najmanj. Niti vsegamogočni župnik niti s srebrnim križcem s krono dekorirani župan se ni čutil poklicanega kaj storiti za cesarsko slavnost, pač pa so mej seboj tekmovali pri sprejemu škofa. Pri nas je škof več kot cesar!

Občinska volitev v Št. Vidu nad Vipavo izvršila se je v čast naši stranki, kajti zmagali smo v I. in II. razredu, dočim smo se volitve v III. razredu udeležili le za zdražbo, da so klerikalci ne le svoje nego tudi nekaj davkoplačevalcev iz tujih občin napojili. Boj je bil srdit in silovit. Klerikalci napeli so vse sile, da bi prodrli, pa ni šlo. Pri klerikalnem »voditelju« Uršiču izpilo se je kar iz škafov okolo 5 hektolitrov zavrelke, ki je klerikalce res do skrajnosti razdražila in upijanila, da so na volišču tako divjali, da je morala volilna komisija z ustavljenjem volilnega dejanja zagroziti; klerikalci so od pijanosti kot snopje vznak

padali in tudi drugi nasledki niso izostajali, da o grozovitem preklinjanju in rotenju niti ne govorim, dasi je bilo tako, da so matere nad temi katoličani kar roke sklepale in otroke odstranjale, da bi se ne pohujševali. Namestniki božji tega nastopa svojih udanih ovčic niso hoteli videti; protivno, jeden izmed njih se je bil te godle tako nalil, da je celo noč Urha klical, in sicer tisti, katerega so bili pastirji v sneg podrli in zasuli, ker jih je bil kepal! Klerikalci niso pošteni niti pri pijači, katero dado svojim volilcem! Po porazu v II. razredu so jo klerikalci z voditelji vred odkurili, in se niso več na volišče pokazali, vsled česar je bila naša zmaga v I. razredu soglasna. Opomniti je le še, da si je hotel Uršič s pomočjo klerikalne posojilnice in pa konsumnega društva zagotoviti županski stol, in je v ta namen postopal pri posojilih tako, da bode imela posojilnica svoj čas velike izgube, kar je vzrok, da se v tukajšnjih klerikalnih krogih zoper Uršiča nekaj kuha, ker uvidevajo, da jih je ta preveč izkoristil. Da ni Uršič toliko posojilniškega denarja v docela osiromašeni občini Št. Vid kar slepo razmetal, bila bi naša zmaga brez trdega boja. Slava volilcem, katerih ni mogel celo župnik Demšar preteklo nedeljo z razlaganjem liberalizma premotiti, dasi se je revež trudil, da bi bil prepričevalen in duhovit, kar se mu pa do sedaj ni še nikoli posrečilo!

Cesar na Goriškem. Poroča se, da pride cesar mej 20. in 24. septembrom v Gorico na slavnost 400letnice združenja Goriške in Gradiščanske s habsburško monarhijo.

Premovanje konj na Kranjskem. Kakor običajno, se bodo meseca septembra na Kranjskem delila tudi državna darila za konjsko rejo in za kobile z žrebetom, ki še sesa ali že odstavljeno, za mlade zaskočene kobile in za žrebice. Premovanje se bode vršilo v sedmih konkurenčnih postajah in sicer: dne 3. sept. v Lescah za okrajno glavarstvo Radovljica; dne 4. septembra v Kranju za okr. glavarstvo Kranj; dne 5. septembra v Kamniku za okrajno glavarstvo Kamnik; dne 6. septembra na Vrhniki za mesto Ljubljano in za okrajna glavarstva: ljubljanska okolica, Logatec in Postojina; dne 7. septembra v Ribnici za okrajno glavarstvo Kočevje; dne 15. septembra v Trebnjem za okrajni glavarstvi Rudolfovo in Litija; dne 17. septembra v Št. Jerneju za okrajni glavarstvi Krško in Črnomelj. Kot darila se bodo dajali: srebrne krone, srebrne svetinje in priznanski diplomi. V postajah Lesce, Kranj in Kamnik se smejo za darilo poganjati samo konji noriškega plemena; v ostalih postajah pa glede plemena ni nobene omejitve. Posestniki triletnih za pleme sposobnih žrebcev se vabijo, naj jih ob priliki premovanja pripeljejo pred komisijo v ta namen, da se zapišejo, ker bi se utegnili pozneje kupiti kot plemenski žrebci.

Gospodinjska šola c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani pod vodstvom čč. sester redovnic prične nov tečaj 1. oktobra t. l. Pouk, ki je slovenski, traja 1 leto. Gojenke stanujejo v zavodu ter je njih število omejeno na 12. Pouk zavzema vse stroke gospodinjstva: kuhanje, šivanje, pranje, likanje, dela v hlevu in na vrtu, mlekarstvo i. t. d., vrhu tega pa tiste šolske predmete, ki so potrebni za popolno izobrazbo gospodinj na kmetih. V šolo se sprejemajo vsaj 16 let stara dekleta, ki plačujejo po 14 gld. na mesec za hrano, stanovanje in vse drugo potrebno. Podrobni pogoji se izvedo pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, kateri je tudi prošnje za sprejem v šolo poslati do 15. septembra.

Sejm v Št. Jerneju na Dolenjskem dne 24. avgusta t. l. je bil jako obiskovan. Prignalo se je na istega čez 2000 goved, 4000 svinj in blizo 200 konj. Kupčija z govejo živino bila je živahna. Na ta sejm prišlo je več kupcev iz Lipnice na Štajarskem, ki so kupovali govejo živino bolj velike vrste. Kupčija s svinjami je bila slabši, ker je bilo za iste premalo kupcev.

Umor rezervista? Z Notranjskega se nam poroča novica, ki je, če je resnična, uprav grozna. Po vsem Notranjskem se govori, da je neki stotnik pri vajah udaril s sabljo nekega rezervista s tako silo po glavi, da mu je presekal črepinjo — in da je vojak vsled dobljene rane kmalu umrl. Rezervist je namreč, tako se govori, vsled silne vročine, vsled prahu, utrujen, žejen stopil do nekega vodnjaka, da si malo pomoči svoje suho grlo — in to je moral revež plačati z glavo. Pristaviti je še, da je rezervist-vojak oče štirih ali petih otrok. Vojaška oblast, tako se dalje govori, baje skriva to grozodejstvo, ker se boji, da ne razburi ljudskih duhov. Ta slučaj je tak, da se mora na vsak način pojasniti.

Kakšna je duša? Vprašanje, katero že tako dolgo in dolgo rešujejo, je na prav imeniten in velezanimiv način rešil neki šolar v neki vasi ljubljanske škofije — in ta je vreden, da ga zvedo tudi širši krogi, posebno oni, ki se zanimajo za to pereče vprašanje. Pri veronauku vpraša župnik N. šolarja, da naj mu pove, kakšna je duša. Šolar nekaj časa gleda župnika, nekaj časa svoje součence, potem se pa z zmagonosnim glasom odreže: »Bela je, bela!« Župnik se nasmehne ter ga vpraša, zakaj da bi bila ravno bela. In naš Tonček nekoliko zardi ter povesi svoje oči. »Oh, gospod župnik, saj bi povedal, če bi Vas tukaj ne bilo«. In župnik: »E, Tonček le povej, povej!« Tonček še nekaj časa čaka ter nekako bojazljivo pogleduje župnika, potem pa pravi: »Bela je — oni dan sem šel pozno na večer z očetom mimo Vašega vrta, pa sem videl neko belo oblečeno osebo, ki se je poslavljala pri vratih od Vas, gospod župnik. In Vi ste rekli, gospod župnik — z Bogom, dušica. No, sem si mislil, zdaj pa vem, kakšna je dušica, da je bela, in da ima dolgo belo obleko«. In tako je rešeno vprašanje.

Uboj. Te dni so našli 58 let starega Jerneja Zakovšeka, delavca v tovarni za barve na Fužinah, mrtvega ob cesti na Fužine. Imel je več ran na glavi. Sumi se, da ga je ubil njegov sin Ivan Zakovšek 30 let star, ki je sedaj korporal pri 17. pešpolku v Ljubljani. Isti živi z očetom v prepiru in je bil sedaj v času vojaških vaj doma. Isti dan ponoči sta ga pri sv. Petra vojašnici pričakala dva orožnika in prijela. izročen je bil vojaški oblasti. Aretovanec neki taji, da bi bil on očeta ubil.

Izreden način samomora. V petek je v Gorici končal svoje življenje na izreden način 53 let stari drvar Josip Hvalič z Lok. Zaprl je vsa okna svojega stanovanja, naredil ogenj v postelji, sam pa je šel v kuhinjo ter se ob držalih vrat obesil. Ogenj se je razširil, prišel tudi do visečega Hvaliča, in prežgal vrv, s katero se je bil obesil, vsled česar je truplo padlo na tla. Dim, ki je prihajal iz Hvaličevega stanovanja, sta opazili dve ženski, ki sta šle nemudoma klicat mizarja Juga. Ta pa je prišel, odprl in dobil Hvaliča na tleh v kuhinji z vrvjo, večkrat ovito okoli vratu. Truplo je bilo na pol nago ter se je še kadilo od ognja. V sobi je bila postelja popolnoma zgorela in je ogenj prijemal že zgornji del sobe. Ogenj so takoj pogasili, truplo pa prenesli v mrtvašnico. Hvalič je živel s svojo ženo v nesporazumljenju. Ker ni dosti zaslužil, ali kdo ve, zakaj, je šla od njega proč.

Trojčki. Dne 18. m. m. je na Savi pri Jesenicah v Olifčičevi hiši povila zakonska žena Reza Alijančič trojčke. Dve uri po porodu je mati umrla. Otročički, dva fantiča in jedna deklica, so vsi zdravi, lepi in močni. Oče jim je tovarniški delavec Janez Aliančič. Žena je pred 3 leti povila enega fantiča, pred 14 meseci pa dvojčke, ki živita, in slednjič trojčke.

Aretirani petelin. Bralec te notice bi mislil, da je ameriška raca, če bi mu resničnost ne zagotovljalo mesto, kjer se je stvar zgodila, to je Celje. Gosp. dra. Serneca petelin zaljubil se je v sosedovo kuro, ter v gorečnosti svoje ljubezni parkrat preskočil plot, da se navžije društva svojih ljubljenk. Spoznavši slavna celjska policija nevarnost, katera bi iz tega občevanja za nemški element nastati mogla, aretirala je petelina in ga imela tri dni zaprtega. Vrnivši se z nekega pota bil je dr. Sernec aviziran, da mu je petelin po prestani kazni na razpolago, in če ga hoče imeti, naj ponj pride. Seveda g. dr. Sernec tega ni storil, ker niti petelin tega truda ni bil vreden, niti se noče s takimi nemoralnostmi pečati. Mislil si je pa menda, obdržite si ga, kakor tudi onega svoječasno, kateri bi imel priti zaradi preitimnega občevanja z mladimi puncami v neki privatni hiši pred kriminal.

Duhovnik — krivopriseżnik. »Badische Landeszeitung« poroča, da je bil v disciplinarni preiskavi proti nekemu učitelju zaslišan kot priča katoliški župnik in katehet S. Mesto prisege je storil le obljubo, da bo izpovedal čisto resnico. Učitelj pa je na izpoved župnika pripomnil, da je župnik vedoma lagal ter torej vzlic obljubi, ki je s prisego jednake veljave, pričal po krivem. Župnik je zategadelj učitelja tožil. Ali učitelj je pred sodiščem dokazal, da je župnik glede treh točk vedoma in namenoma lagal. Zato je bil učitelj oproščen, kar je kazenska komora vzlic prizivu župnika potrdila. Ta župnik krivopričevalec je pač dobro in temeljito preštudiral spise Liguorija!

Požar samostana. Minoli teden ponoči se je med procesijo vžgal samostan Czenstochow na ruskem Poljskem. Poleg samostana na gori je bilo okoli 30.000 romarjev. Najprej se je vžgala streha glavnega stolpa. Brizgalnica je bila prešibka, da bi brizgala vodo tako visoko, in stolp je zgorel, se podrl in pobil pod svojimi razvalinami več oseb. Potem se je vnela streha samostana, in je požar uničil vse prostore bivšega kraljevskega stanovanja. Mrtvih je več ljudi, več pa je bilo ranjenih.

Loterijske srečke.

Gradec, 18. avgusta.	55,	15,	81,	67,	76.
Brno, 22. avgusta.	52,	19,	22,	89,	69.
Dunaj, 18. avgusta.	30,	55,	83,	47,	89.
Linc, 25. avgusta.	9,	17,	11,	40,	25.
Praga, 29. avgusta.	13,	79,	40,	7,	81.

Priporočilo.

Firma J. C. Bernard, tovarna za razne stroje v Karlinu na Češkem (pri Pragi) mi je za mojo vodno žago poslala jedno pat. Haag-ovo železno turbino, katero sem sam postavil in s katero sem jako zadovoljen. Vodna sila pri moji žagi je jako slaba. Dosedaj je gonila res tudi le jedno vodno kolo, s tem pa kljub vsem mogočim tehniškim olajšavam samo jedno žago. Naročena turbina pa razvija moči za 9½ konjskih sil in žene pri isti vodni sili zlahka dve žagi ter en cirkular zajedno, brez prejšnjega šuma in ropota, ker teče jako mirno. Izgotovljena je iz dobrega materijala, zelo močno, a vendar jako precizno in tako lahko, da tudi z malo vodo dobro deluje, pri veliki vodi pa vsejedno ne podlega.

Radi tega priporočam firmo J. C. Bernard vsem onim, ki si mislijo nabaviti moderni gonilni stroj, tembolj, ker cene niso visoke, plačilni pogoji pa jako ugodni. Turbino si lahko vsakdo pri meni ogleda, kjer dobi lahko vsa potrebna natančna pojasnila o velikosti, moči in cenah.

Na Bregu pri Borovnici, dne 24. avgusta 1900.

Fran Švigelj

(1713—1) **posestnik in trgovec z lesom.**

Tržne cene v Ljubljani

25. avgusta 1900.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	16	—	Špeh povojen, kgr.	1	44
Rež, „	14	—	Surovo maslo, „	1	90
Ječmen, „	13	60	Jajce, jedno	—	6
Oves, „	12	80	Mleko, liter	—	16
Ajda, „	17	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso, „	17	—	Telečje „ „	1	20
Koruza, „	14	40	Svinjsko „ „	1	40
Krompir,	5	60	Koštrunovo „ „	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec	1	20
Grah, „	—	20	Golob	—	40
Fižol „	—	16	Seno, 100 kilo	3	20
Maslo, kgr.	2	—	Slama, „ „	3	60
Mast, „	1	40	Drva trda, klftr.	6	50
Špeh svež, „	1	36	„ mehka, „	4	20

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Dobiva se povsod.

Cenjena ..... gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali:

KAVA

DRUŽBE sv. CIRILA IN METODA

Tvarina je najboljša cikorija.

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Dobiva se povsod.

Compagnie Générale Transatlantique.

Francoska proga s poštnimi brzoparobrodi via Inomost-Basel-Paris New-York.

Cena vožnje v III. razredu iz Basela v New-York stane **84** (štiriinosemdeset) gld. s hrano in stanovanjem od Basela dalje prosto. Odhod iz Basela vsak četrtek, iz Havra vsako soboto zjutraj. Ta črta je najbolj pripravna za Slovence iz Kranjske in Štajarske ter za Hrvate. Na parnikih je **najboljša hrana in postrežba;** potniki III. razreda dobé **dvakrat na dan** vino prosto.

Rommel & Comp. Basel

(Švica.)

V Ameriki smo v zvezi z „Glas Naroda“, **Fran Sakser, 109 Greenwich Street New-York.**

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedó, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenem okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeti pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, katere okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začeti in polagamo na polovicovsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljše nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, kridelujoča in krepčujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da.

Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvirnih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.

Odgovorni urednik dr. Ivan Tavčar.

Lastnina in tisek „Národne Tiskarne“ v Ljubljani.